

Posudek oponentky

Téma diplomové práce: Systém ochrany minoritních akcionářů u pravého a nepravého squeeze-out(u).

Diplomantka: Barbora Barcalová

Předmětem posouzení je diplomová práce, již autorka při prvním pokusu neobhájila. Tento posudek je tudíž druhý v pořadí. Diplomantka zvolila téma, jehož důkladné zpracování a hlubší analýza je na hranici práce ukončující studium na PF UK. Mám tím na mysli, že jak tzv. pravý, tak nepravý squeeze-out by samy mohly být samostatným tématem diplomové práce. Navíc jde o problematiku dosti obtížnou.

Struktura textu je přehledná. Nejprve se pojednává o tzv. pravém squeeze-outu, jímž se rozumí výkup účastnických cenných papírů hlavním akcionářem, přičemž tato pasáž se dále podrobněji člení na pojednání o historických aspektech vzniku tohoto institutu, naznačují se evropské souvislosti, vymezuje se pojem pravého squeeze-outu (možná bylo vhodnější z metodologického hlediska předsunout tuto pasáž před zmiňované dvě subkapitoly), dále se autorka zabývá ústavněprávní konformitou jeho úpravy a srovnání s úpravou SRN. Druhá část práce je věnována ochraně minoritních akcionářů u nepravého squeeze-outu, a to konkrétně vymezením tohoto pojmu, které je tentokrát správněji umístěno na počátek tématického bloku, následuje pojednání o zahraničních úpravách a ústavněprávní konformitě tohoto institutu v tuzemsku. Práce je zakončena shrnutím myšlenek, k nimž se autorka dopracovala.

Vzhledem k tomu, že dílčí připomínky byly ve větší šíři obsahem prvního posudku diplomové práce, omezím se na závěry, k nimž se diplomantka dopracovala. Ty lze považovat místy až za radikální. Některá tvrzení zde uvedená by bylo třeba více argumentovat a doložit. Mám na mysli například „ovlivňování ČNB podnikatelskými kruhy“. Za diskusní považuji také autorčin názor, který prolíná diplomovou prací, že vytlačení menšinových akcionářů je jakýmsi trestem za jejich zneužití účasti v akciové společnosti. K tomu lze namítnout, že zneužívající jednání menšinových akcionářů může být jedním z důvodů využití tohoto institutu, není však zdaleka jediným a dokonce ani hlavním důvodem. Kromě tohoto lze k obraně proti zneužívajícímu chování menšinových akcionářů využít standardní právní instituty (zejména § 265 ObchZ, 56a ObchZ, § 3 ObčZ). Také návrh na odmítnutí vstupu společnosti, v níž došlo k vytěsnění, na burzu, je problematický, neboť většinový akcionář typicky tyto akcie veřejně nenabízí, ale tenduje spíše k opačnému kroku, tedy k jejich stažení z regulovaného trhu. Autorka zastává názor o protiústavnosti vytěsnění. To jí jistě nelze vytýkat. Pak lze ale očekávat, že zná nedávné rozhodnutí Ústavní soudu v této otázce a bude schopna reagovat na závěry (a argumenty), které v této věci Ústavní soud dovodil. Stejně tak by jí měl být znám poslední vývoj v právní úpravě nabídek převzetí.

Seznam literatury je poměrně úzký. Obsahuje sice dvě německé odborné publikace, ale vzhledem k tomu, že jde o téma dosti citlivé a tím i diskutované, měla autorka využít i další odborné prameny. Na použitý pramen se v textu sice odkazuje, avšak místy v rozporu s citačními pravidly. U díla více autorů je nezbytné vždy uvést toho z nich, který zpracoval právě text, na nějž se odkazuje. V seznamu zkratk na začátku práce měl být u německého zákona o přeměnách uveden též rok jeho vydání.

Práci doporučuji k obhajobě. Její výsledek bude záviset na tom, zda autorka tentokrát prokáže nejen znalost vlastní práce, ale i znalost aktuální vývoje v oblasti, kterou v diplomním textu zpracovává.

Praha, 28. dubna 2008

oponentka

Posudek oponentky diplomové práce Barbory Barcalové
vypracované na téma
„Systém ochrany minoritních akcionářů u pravého a nepravého squeeze-out(u)“

Předmětem diplomové práce je aktuální a zajímavá problematika vytlačování akcionářů ze společnosti, a to jak cestou minority squeeze-out při trvání akciové společnosti, tak tzv. nepravým squeeze-out(em), při němž zaniká nejen účast akcionářů, ale i sama společnost.

Struktura diplomové práce je přehledná. Její obsah svědčí o autorčině zaujetí pro zvolené téma, které se místy projevilo až v emotivních soudech. Dalším rysem práce je její značně kritické zaměření, které je vzhledem k vývoji právní úpravy předmětných institutů, pochopitelné. Práce však současně obsahuje značné množství chyb či alespoň nepřesností.

Autorka zpracovává své téma většinou tak, že popisuje platnou právní úpravu, přičemž nepřekračuje její rámec a připojuje kritické poznámky čerpané většinou z odborných článků. Na svůj pramen pod čarou odkazuje.

Zdařilý není již samotný začátek práce, v němž autorka pojednává o povaze akciové společnosti. Její základní znaky uvádí jen zčásti, když sice zdůrazňuje vkladovou povinnost, avšak neuvádí její „protipól“, jímž je neexistence osobního ručení akcionářů za závazky společnosti, které tuto společnost odlišuje od zmiňovaných osobních společností. Kromě tohoto jsou tato tvrzení kategorická, ačkoli od podílu na základním kapitálu se odvíjí podíl na zisku, likvidačním zůstatku či hlasovací podíl „jen v zásadě“, neboť stanovy mohou určit i jiné rozdělení. Je tudíž třeba apelovat na přesnost, kterou v tomto případě postrádám. Celá jednostránková charakteristika akciové společnosti tak působí nevyváženě, neboť diplomantka zda pouze navršila informace rozdílného stupně obecnosti bez jejich uspořádání podle významu. Názor vyjádřený v posledním odstavci na str. 6 považuji za zjednodušený. Autorka zde opomíjí jiný problém, jímž jsou zejména zneužívající žaloby menšinových akcionářů, náklady na svolávání valných hromad, náklady na zprávy představenstva, dozorčí rady a zejména na znalecké zprávy při přeměnách a dalších změnách v rámci společnosti. K důvodům squeeze-out se diplomantka vrací na str. 33. Je zřejmé, že zastává názor hájící zájmy menšinových akcionářů. Takový přístup je legitimní a nelze jí jej proto vytýkat. Stejně tak lze souhlasit s řadou jejích námitek. Domnívám se však, že náklady spojené s ochranou práv akcionářské menšiny jsou spíše podhodnocovány (viz výše). Zcela opomíjena je též soutěž evropských a amerických akciových společností na globálních trzích, z nichž vycházely vítězně americké konkurentky, kromě jiného i z důvodu snadnějších organizačních změn. V dalším se autorka blíže zabývá podrobnostmi přijímání zákona č. 216/2005 Sb., jímž byl do českého právní řádu začleněn institut vytlačení menšinových akcionářů (tzv. pravý squeeze-out).

V pasáži věnované německému právu mám připomínky terminologického rázu (např. na str. 62 se hovoří o „zástupcích na základním kapitálu“ nebo „nastupující“ společnosti místo „nástupnické“ společnosti). Diplomantka se zde zabývá institutem včlenění a označuje jej za formu nepravého squeeze-outu. S tím však nelze souhlasit, neboť při tomto postupu začleňovaná společnost nezaniká a její jmění nepřechází na právního nástupce jako je tomu u postupu podle § 220p českého obchodního zákoníku. Začleněná společnost neztrácí svoji právní subjektivitu, i když funguje fakticky jako oddělení ovládající společnosti. Ustanovení § 319 a následujících AktG jsou nejintenzivnějším způsobem vnitrokoncernového spojení, nelze je však bez dalšího považovat za obdobu citovaného ustanovení 220p. Polemizovat lze i se závěry na straně 58.

Po formální stránce má práce slabší úroveň. Tato výtky se týká především gramatické stránky textu, ale i poznámek pod čarou. Autorka též pracuje se zkratkami, avšak jejich seznam není na začátku či konci práce uveden. Seznam použité literatury není příliš rozsáhlý, nicméně ještě dostačující pro tento typ odborné práce. Výhradu však mám k seznamu časopisecké literatury, kde jsou uváděny pouze názvy časopisů a jména autorů, aniž by byl uveden název příspěvku. Takový seznam nesplňuje požadavky kladené na práci s odbornou literaturou.

Celkově hodnotím předloženou diplomovou práci jako slabou. Konečný závěr podmiňuji vystoupením autorky při obhajobě.

Praha, 2.1. 2008

Doc. JUDr. Stanislava Černá, CSc.

oponentka